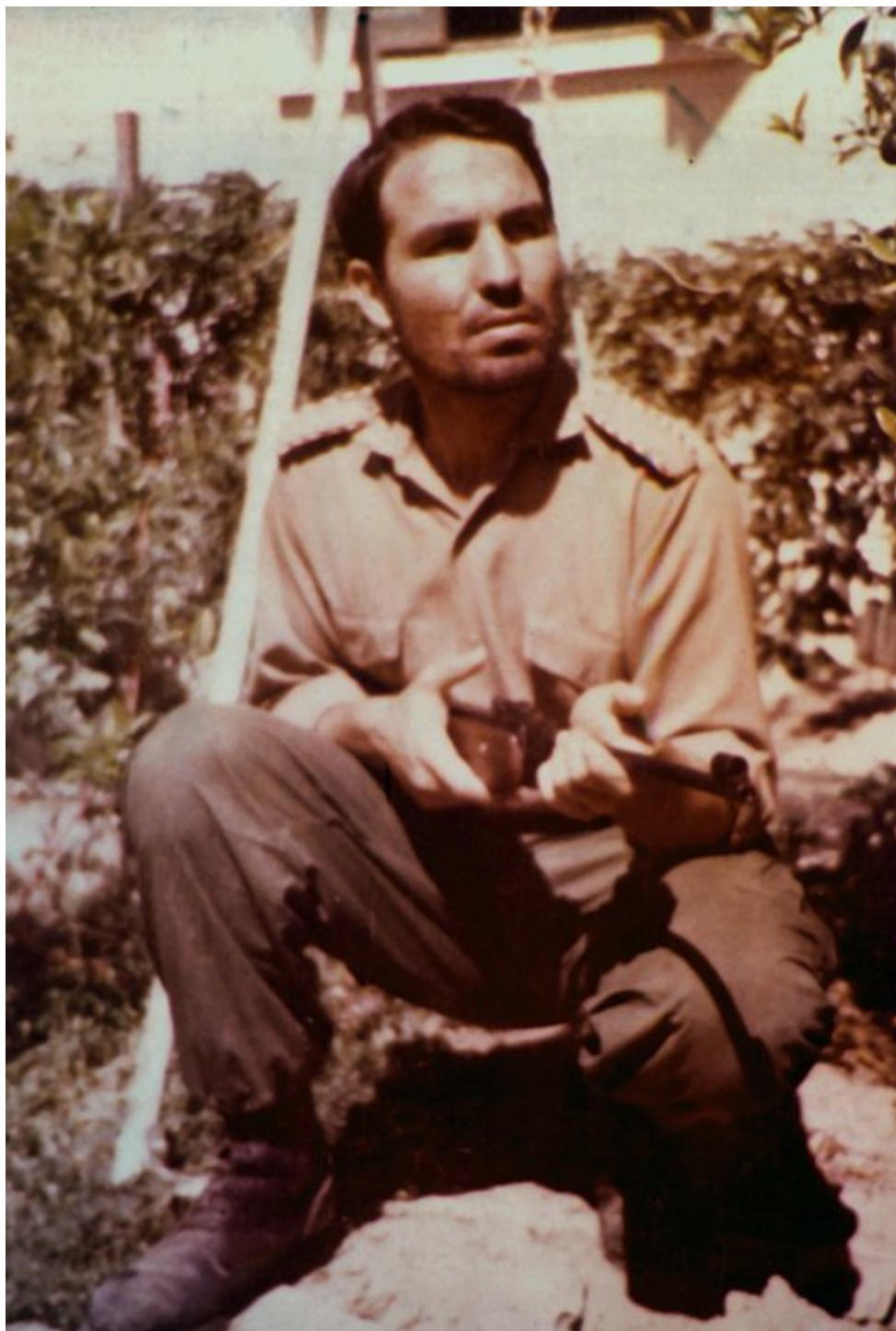

27 Μαρτίου 2015

Άτε, ρε Μιχαλάκη, τα ξαναλέμε στους Τρούλλους. (Επικήδειος λόγος στην κηδεία του Μιχαήλ Ζένιου)

/ [Γενικά Θέματα](#)

Φωτο: synodoiporia.blogspot.gr

Κηδεία Μιχαήλ Ζένιου 27 Οκτωβρίου 2001

Επικήδειος λόγος εκ μέρους της οικογένειας του ήρωα

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΠΑΛΛΟΥΡΙΩΤΙΣΣΗΣ

«Ο Μέγας εν ασκηταίς Σισώης, έμπροσθεν του τάφου του Βασιλέως των Ελλήνων Αλεξάνδρου, του πάλαι λάμπαντος εν δόξη, φρίττει. Και το άστατον του καιρού και της δόξης της προσκαίρου λυπηθείς, ιδού κλαίει: Ορών σε, τάφε, δειλιώ σου την θέαν και καρδιοστάλακτον δάκρυον χέω χρέος κοινώφλητον εις νουν λαμβάνων. Πώς, ουν, μέλλω διελθείν πέρας τοιούτον; Αι, αι Θάνατε, τις δύναται φυγείν σε;»

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατε,

Θεοφιλέστατε,

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

πατέρες και Αδελφοί,

Τα λόγια που μόλις ακούσατε προέρχονται από μια επιγραφή, που απαντάται κυρίως στο εσωτερικό παλιών ναών κοιμητηρίων στην Ορθόδοξη Ανατολή και συνοδεύει σχετική τοιχογραφία, συνήθως πάνω από τη δυτική πύλη. Στο κιβώτιο που είναι αυτή τη στιγμή μπροστά μας υπάρχει κάτι ανάλογο μ' αυτό που ο Αββάς Σισώης είχε δει, όταν κατά την παράδοση βρέθηκε μπροστά στον ανοικτό τάφο του Μεγάλου Αλεξάνδρου, μερικούς αιώνες μετά το θάνατό του.

Κηδεύουμε σήμερα έναν άνθρωπο, που έχοντας ζήσει εν σώματι 27 χρόνια, χρειάστηκε να περιμένει άλλα τόσα για να δει την ανθρώπινη «φροντίδα» των λειψάνων του, την εκκλησιαστική δηλαδή ακολουθία, που εντέλει τελείται αυτή τη στιγμή.

Παράδοξα πράγματα συμβαίνουν σήμερα. Κηδεία και ανακομιδή. Θάνατος και

Παραμυθία. Κατάρρα και Ευλογία. Θλίψη και Χαρά. Φθορά και Αφθαρσία.

Ο θάνατος του Μιχαήλ Ζένιου αποδεικνύεται απλώς ένα συμβατικό ορόσημο, που χωρίζει το πρόσκαιρο από το αιώνιο, το γήινο από το ουράνιο, το ψεύτικο από το αληθινό. Ο θάνατος τον οδήγησε από την Επίγεια στην Ουράνια Κύπρο, από την Κάτω στην Άνω Ιερουσαλήμ, από τη στρατευόμενη στη θριαμβεύουσα Εκκλησία.

Έγραφε ο ίδιος την 1η Απριλίου του 1974 για τους ήρωες του απελευθερωτικού αγώνα των Κυπρίων: «...Και σου 'δωσαν πατρίδα μου την ακριβή ζωή τους και πήραν την αληθινή κι' ατίμητη Ζωή στη μόνιμη κι' αιώνια Πατρίδα τ' Ουρανού...». Αυτό ακριβώς συνέβη και στις 14 Αυγούστου 1974. Ο Μιχαήλ Ζένιου, 27 χρόνια πολίτης της πρόσκαιρης αυτής πατρίδας, την τίμησε με το πέρασμά του, την καθαγίασε με το μαρτυρικό του τέλος και τα τελευταία 27 χρόνια είναι πολίτης της «Μόνιμης και Αιώνιας Πατρίδας του Ουρανού».

Ο Μιχαήλ Ζένιου πίστευε στην Ανάσταση του Χριστού, στην ανάσταση των σωμάτων. Διερωτάται σε μια ομιλία του για την Ανάσταση, το Πάσχα του 1971, απευθυνόμενος στον Αναστημένο Χριστό: «Τι εξουσία απέμεινε στο θάνατο; Και τι νόημα μπορεί να έχει για μας τους πιστούς η ώρα του θανάτου μετά την Ανάστασή Σου; Τι άλλο, παρά το νόημα μιας θύρας, που θα μας οδηγήσει κοντά Σου, ω Ζωή». Ο Μιχαήλ Ζένιου στις 14 Αυγούστου 1974 διάβηκε αυτή τη θύρα θριαμβευτής. Κι' από κείνη τη στιγμή έπαψε να ανήκει αποκλειστικά στην οικογένειά του. Ανήκει σε όλη την Κύπρο, σε όλη την Εκκλησία, σε όλη την Οικουμένη. Αντιπροσωπεύει ολόκληρο το ανθρώπινο γένος στην αιώνια διαπάλη και κοινωνία με το Πρόσωπο του Θεού.

Επιτρέψτε μου τώρα αδελφοί και Πατέρες, δυο λόγια να απευθύνω στον ηρωομάρτυρα εκ μέρους των κατά σάρκα συγγενών του:

Μιχαλάκη μας! Τον πατέρα μας, που τόσο πολύ τον αγάπησες, ώστε να αφιερώνεις γι' αυτόν τόσο πολύ χρόνο στις προσευχές σου, εντέλει τον κέρδισες ολοκληρωτικά -δεν έχεις παράπονο- και τον έχεις κοντά σου 27 τόσα χρόνια. Φέρε το βλέμμα σου ένα γύρο και κοίταξε. Ξέρουμε πως είσαι εδώ και μας βλέπεις. Κοίταξε, πόσοι είναι μαζεμένοι σήμερα εδώ στη γιορτή σου! Είναι η μητέρα μας, που με σφιγμένη την καρδιά καρτερούσε από τότε τούτη ακριβώς τη στιγμή. Είναι οι οκτώ αδελφές μας. Θυμάσαι που τις είχαμε χωρίσει σε δυο τετράδες; Η πρώτη τετράδα δική σου, η δεύτερη δική μου. Είναι οι γαμπροί μας, η νύμφη σου και τα ανίψια σου. Είναι οι θείοι και οι θείες μας, τα ξαδέλφια μας και οι συγγενείς μας, που ήρθαν ακόμα και από τη μακρινή Αγγλία για χάρη σου. Είναι οι καθηγητές σου, οι φίλοι σου από την Κύπρο και την Ελλάδα, οι συμμαθητές και συμφοιτητές σου, οι μαθητές και τα κατηχητόπουλά σου. Είναι οι συμπολεμιστές, οι συνεργάτες και οι

συνάδελφοί σου. Είναι ακόμα εδώ και Έλληνες από την αγαπημένη σου Βόρειο Ήπειρο. Δεν υπάρχουν πια τα ηλεκτροφόρα συρματοπλέγματα, που σου τρυπούσαν χωρίς οίκτο την καρδιά. Εσύ, δεν έζησες να προσκυνήσεις τα ιερά της χώρας, μα το 'κανα εγώ για σένα, ο μικρός σου αδελφός, που τόσο αγωνιούσες για την πρόοδο και την προκοπή μου! Στο Αργυρόκαστρο με γέμισες με συγκίνηση, όταν στη θέα του προσώπου μου, κάποιοι επώνυμοι πρόφεραν το όνομά σου. Και κατάλαβα εκεί, πως είχες διαβεί τα σύνορα πριν από μένα, ελεύθερος από τα φυσικά δεσμά του υλικού σώματός σου. Εσύ μου ενέπνευσες τη συνείδηση για την οικουμενικότητα της ρωμιοσύνης. Η θύμησή σου οδήγησε τα βήματά μου σε αναζήτηση των παραμελημένων ελλήνων και ορθοδόξων. Σε σένα οφείλεται και η αντιπροσωπευτική παρουσία εδώ στην κηδεία σου, ορθοδόξων από τη μαρτυρική Σερβία. Το όνομά σου μνημονεύεται στα Βαλκάνια και στη Μέση Ανατολή.

Συγχώρεσε όλους μας, που σήμερα, σ' αυτή την ξεχωριστή σου γιορτή, αμαυρώνουμε με τα δάκρυα τη χαρά σου! Κι' ο Χριστός, όμως, δάκρυσε στο άγγελμα του θανάτου του φίλου του Λάζαρου. Κι' ο Σισώης καρδιοστάλακτα έχυσε τα δάκρυα για την κοινή μοίρα των ανθρώπων. Συγχώρεσέ μας, που ταράζουμε την αιώνια μακαριότητά σου, που θαμπώνουμε τη Θεία Δόξα που σε τυλίγει. Το χρωστούσαμε στον εαυτό μας όλα αυτά τα χρόνια, Μιχαλάκη. Πόσο ν' αντέξουν οι καρδιές μας, όταν οι συνθήκες μάς στέρησαν το έσχατο δικαίωμα να σε σφίξουμε για τελευταία φορά στην αγκαλιά μας, να χαϊδέψουμε τα μαλλιά σου, να φιλήσουμε το χαμογελαστό σου πρόσωπο, να εξοικειωθούμε, τέλος πάντων, με το γεγονός του χωρισμού μας; Ξέρεις, Μιχαλάκη, πόσες φορές σ' ονειρευτήκαμε ζωντανό και στον ύπνο και στον ξύπνο μας; Όλα τα ξέρεις εσύ, όλα τα βλέπεις. Λένε οι ψυχολόγοι, πως η απώθηση του πόνου βλάπτει σοβαρά την υγεία μας. Και συμφωνούν πανηγυρικά με τον Χριστό, που μακαρίζει τους πενθούντες. Μα και η αρχαία ελληνική τραγωδία, που είχες και συ μελετήσει, καταλήγει σύμφωνα με τον Αριστοτέλη στην «δι' ελαίου και φόβου» κάθαρση των παθημάτων μας. Σήμερα επιτέλους μπορούμε να σε κλάψουμε. Τέρμα στους καρκίνους που προκαλούμε στα ταλαίπωρα σώματά μας. Σήμερα αποδεχόμαστε τον θάνατό σου και μέσω του δικού σου θανάτου αποδεχόμαστε τον θάνατο ως το «κοινώφλητον» χρέος, προσδοκώντας ανάσταση νεκρών. Κλαίμε για τον φυσικό χωρισμό μας από σένα, τον χωρισμό, όπως η ανθρώπινη αδυναμία μας επιβάλλει να αντιλαμβανόμαστε. Ξέρουμε πως, παρά τη φυσική σου απουσία, είσαι παρών όσο ποτέ άλλοτε, αφού δεν πειθαρχούν οι ψυχές στους φυσικούς περιορισμούς της ύλης. Κλαίμε συνεπώς για μας, που ο χοϊκός τρόπος ζωής μας εμποδίζει τη νοερή εκείνη υπέρβαση της ύλης, που θα μας επιτρέψει να απολαύσουμε τη ζωντανή και ενεργητική σου παρουσία.

Έλα ρε Μιχαλάκη, να πάμε στους Τρούλλους. Μη φοβάσαι. Κανένας δε θα σε

συλλάβει. Το πραξικόπημα κατέρρευσε άδοξα και τραγικά. Εξάλλου το πρόλαβες αυτό και σου πλήγωσε βαθύτατα την καρδιά. Δεν πρόλαβες όμως να ζήσεις εν σώματι όλες τις τραγικές συνέπειές του. Έλα ρε Μιχαλάκη να πάμε στους Τρούλλους. Κανένας δε μπορεί να σε πληγώσει! Σήμερα, για χάρη σου, δεν υπάρχουν Γριβικοί και Μακαριακοί. Υπάρχουν μόνο Έλληνες Κύπριοι, όπως το ήθελες εσύ! Πιάσαμε την κουβέντα και πέρασε η ώρα. Όλοι οι Τρούλλοι σε καρτερούν μ' ανοικτές τις αγκάλες. Ξέρεις πώς κάνουν για τους ξενιτεμένους τους. Άτε, ρε Μιχαλάκη, τα ξαναλέμε στους Τρούλλους.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΜΑΜΑΝΤΟΣ ΤΡΟΥΛΛΩΝ

«Γυρεύω να 'ρθεις στη θύμησή μου, σ' αυτά που αγάπησες σε ξαναζώ.

Σ' αυτά που σου 'δωσα και ήταν λίγα, σ' αυτά που πήρα και σ' ευχαριστώ.

Μα κάποια μέρα, νωρίς της νιότης, πήρες το δρόμο για μισεμό

Κι' ο στεναγμός, που χρόνια με ξέρει, μ' αντάρα σμίγει με το βουνό.»

Τι σου 'λεγα πριν από λίγο στην Παλλουριώτισσα, Μιχαλάκη; Σε περιμένουν όλοι οι συγχωριανοί μας με ανοικτές τις αγκάλες. Από συγκίνηση κλαίνε, που «χρόνια ξενιτεμένος ήσουν». Μόνη παρηγοριά τους ήταν που ήξεραν πως η ψυχή σου είχε σμίξει με τον Ανδρέα και το Νικόλα και τους άλλους μάρτυρες της ηρωικής κοινότητας.

Έτσι, που λες, Μιχαλάκη μου. Θυμάμαι το σοβαρό σου ύφος, το πράο σου πρόσωπο και τη συντριμμένη φωνή σου όταν εκφωνούσες δημοσίως τη βραδινή προσευχή στην κατασκήνωση ή όταν έψαλες «Φως ιλαρόν, Αγίας δόξης». Σε ξαναζώ στην πίστη στον Χριστό, που μου μετέδωσες. Σε ξαναζώ στην προσευχή.

Θυμάμαι, Μιχαλάκη, το γλυκό διάπλατο χαμόγελό σου, το απαστράπτον πρόσωπό σου και τη στεντόρεια φωνή σου όταν τραγουδούσες, ευκαίρως, ακαίρως:

«Είδα βουνά ψηλά ολοχιόνιστα, χώρες τρανές αράδα,

μα πουθενά τόση ομορφιά σαν την Ελλάδα».

Σε ξαναζώ στην αφοσίωση που μου ενέπνευσες για τα ιδεώδη της ρωμιοσύνης.

Ναι, Μιχαλάκη, θυμάμαι το σπινθηροβόλο σαν προβολέα βλέμμα σου, τη ζεστή με σιγουριά φωνή σου, το σταθερά προτεταμένο σου δάκτυλο, όταν στην ασέληνη νύχτα όργωνες το ουράνιο στερέωμα σ' ένα ταξίδι προσευχής, ξεναγώντας μας σε

πλανήτες, αστερισμούς και γαλαξίες, που επιβεβαίωναν ότι τα «πάντα εν σοφία εποίησεν». Σε ξαναζώ στην αγάπη που μου μετέδωσες για ανέμελους νυχτερινούς περιπάτους στο ύπαιθρο, τις θερινές νύχτες χωρίς φεγγάρι.

Θυμάμαι ακόμα, τη στιβαρή σου ηγεσία, την αυστηρότητα της αγάπης σου, τη λάμψη των ματιών σου, όταν στις θερινές κατασκηνώσεις των κατηχητικών της Παλλουριώτισσας διαχειριζόσουν τα πάντα με ζήλο αξιοθαύμαστο και συνείχες τα πάντα με την πληθωρική σου παρουσία. Σε ξαναζώ στην αυστηρή προσήλωσή μου στον αυτοέλεγχο και τον κατασκηνωτικό τρόπο ζωής.

Θυμάσαι, Μιχαλάκη, που μας εξιστορούσες τα πάθη και τους καημούς της ρωμιοσύνης στη Βόρειο Ήπειρο, που μας τραγουδούσες για Αργυρόκαστρο, Κορυτσά και Αγίους Σαράντα; Σε ξαναζώ στη χαρά μου όταν βλέπω αδελφούς από τη Βόρειο Ήπειρο και στη συγκίνησή μου όταν ακούω ή διαβάζω για τη μαρτυρική τους ιστορία.

Θυμάσαι, που μάζεψες όλα τα παιδιά των Τρούλλων και μας πήγες στο Φουρνί; Περάσαμε τη νύχτα στο μοναστήρι και το πρωί παίξαμε στους θάμνους το παιγνίδι του κρυμμένου θησαυρού. Τα παιδιά αυτά είναι όλοι τους άνδρες πια και βρίσκονται σήμερα εδώ. Νοστάλγησαν την εποχή που τους μάζευες στην εκκλησία και τους δίδασκες για τον Χριστό και την Ελλάδα κι' ύστερα έπαιζες ανέμελα στο προαύλιο μαζί τους. Όλοι αυτοί, οι σημερινοί ώριμοι άνδρες των Τρούλλων, σε ξαναζούν στις αναμνήσεις τους και στις αξίες, που τους μετάγγισες. Τα λείψανά σου προσκυνούν όλοι οι Τρούλλοι.

Θυμάμαι, Μιχαλάκη, το άδολο γέλιο σου, τα καλόγουστα αστεία σου, τις διασκεδαστικές σου «ομιλίες», παραδείγματος χάριν για τη ... συμβολή της πατάτας στην ανάπτυξη του τουρισμού! Σε ξαναζώ στην αιώνια διάθεσή μου για λογοπαίγνια και εύθυμη αντιμετώπιση των πραγμάτων.

Θυμάμαι την ανείπωτη χαρά σου κάθε Ανάσταση, που εκφραζόταν με το φίλημα της αγάπης και με το πανηγυρικό ψάλσιμο του «Χριστός Ανέστη» μετά την επιστροφή μας στο σπίτι από την εκκλησία. Οι λόφοι των Τρούλλων, αντηχούσαν το χαρμόσυνο μήνυμα. Σε ξαναζώ στη χαρά της Ανάστασης και κάθε ανάστασης στη ζωή μου. Ευλογημένοι όσοι σ' έχουμε μεσίτη στον Χριστό, που σ' έχει φίλο Του.

Είπα για Ανάσταση και δεν μπορώ παρά να σταθώ, να παραμείνω σ' αυτό το θέμα, που σήμερα -θέλουμε δε θέλουμε- μας το επιβάλλεις ως επίκαιρο. Πώς μπορούμε να μιλούμε για θάνατό, για το δικό σου μάλιστα θάνατο και να μην τον εντάξουμε μέσα στο πλαίσιο της Ανάστασης; Όσο διαβάζω τα κείμενά σου, τα ποιήματα και τις ομιλίες σου, τόσο εδραιώνεται μέσα μου η πεποίθηση πως γνώριζες το

μαρτυρικό σου τέλος και πάσκιζες με τα γραπτά σου, όπως εξάλλου και με τη ζωή σου, να μας προετοιμάσεις για την ώρα και τον τρόπο του θανάτου σου, να μας παρηγορήσεις για τον πρόωρο μισεμό σου. Έδινες όρκο δημοσίως με την ομιλία προς τους μαθητές σου για την επέτειο της 1^{ης} του Απρίλη, απευθυνόμενος προς την πατρίδα Κύπρο: «Ή λεύτερη στην αγκαλιά της Μάνας να σε δούμε, ή μέσ' τον τάφο τον ψυχρό να κατεβούμε». Κι' έδινες παρηγοριά στους οικείους σου με την αναστάσιμη ομιλία σου, απευθυνόμενος στον Χριστό: «Τι κι' αν θα ρθει η στιγμή, που με πόνο ίσως θα χωριστεί η ψυχή από το σώμα κι' αυτό θ' ακολουθήσει τον δρόμο του μέσα στο κρύο μνήμα; ... Η Ανάστασή σου, ω Ζωή, μας το έχει βεβαιώσει. Θα ρθει και για τα δικά μας σώματα η στιγμή που θα λυτρωθούν από τα δεσμά του Άδη και ενωμένα -άφθαρτα κι' αυτά- με την ψυχή, που λεύτερη θα είναι ήδη κοντά σου, θ' απολαμβάνουν μαζί της αιώνια κι' αθάνατα αγαθά». Εξάλλου, απομυθοποιώντας την έννοια του τάφου έλεγες: «Όλοι το ξέρουμε, όλοι το νοιώθουμε, όλοι το ζούμε: Χαρά μας, ελπίδα και ζωή μας είναι ο άδειος τάφος, η κομματιασμένη ταφόπετρα ... ο νικημένος θάνατος, μα κυρίως η Αναστημένη Ζωή».

Μιχαήλ Ζένιου, μας έπεισες! Εικοσιεπτά ολόκληρα χρόνια μετά την κοίμησή σου, άδειος ο τάφος σου, κομματιασμένη η ταφόπετρά σου, και τα λείψανά σου, που ευδόκησε ο Θεός να ανευρεθούν με θαυμαστό τρόπο, φρεσκοπλυμένα, περιποιημένα, καθαρά, χύνουν βάλσαμο παρηγοριάς στις ψυχές των πιστών, που προσδοκούν Ανάσταση νεκρών και Ζωήν του Μέλλοντος αιώνος. Αμήν!

Ιωάννης Ζένιος

(αδελφός του Μιχαήλ Ζένιου)

27 Οκτωβρίου 2001